



SBR Bank

[www.sbrbank.pl](http://www.sbrbank.pl)

---

## **INFORMACJE PODLEGAJĄCE UJAWNIENIU**

**Raport roczny 2017**

## Spis treści

I.	WSTĘP .....	3
II.	INFORMACJE OGÓLNE.....	4
III.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - art. 435 Rozporządzenia.....	5
IV.	ZAKRES STOSOWANIA - art. 436 Rozporządzenia.....	7
V.	FUNDUSZE WŁASNE - art. 437 Rozporządzenia .....	8
VI.	WYMOGI KAPITAŁOWE - art. 438 Rozporządzenia.....	10
VII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO KONTRAHENTA - art. 439 Rozporządzenia.....	14
VIII.	BUFORY KAPITAŁOWE - art. 440 Rozporządzenia .....	14
IX.	WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO - art. 441 Rozporządzenia .....	14
X.	KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 442 Rozporządzenia .....	15
XI.	AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ - art. 443 Rozporządzenia .....	21
XII.	KORZYSTANIE Z ECAI - art. 444 Rozporządzenia.....	21
XIII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE - art. 445 Rozporządzenia .....	22
XIV.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE - art. 446 Rozporządzenia .....	22
XV.	EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM - art. 447 Rozporządzenia .....	23
XVI.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM - art. 448 Rozporządzenia .....	24
XVII.	EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE - art. 449 Rozporządzenia .....	26
XVIII.	POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ - art. 450 Rozporządzenia .....	26
XIX.	DŹWIGNIA FINANSOWA - art. 451 Rozporządzenia .....	29
XX.	STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 452 Rozporządzenia.....	30
XXI.	STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 453 Rozporządzenia	30
XXII.	STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO.....	33
XXIII.	STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO.....	33
XXIV.	UJAWNIANIE ZGODNIE z art. 111a Prawa Bankowego .....	33
XXV.	UJAWNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESU PŁYNNOŚCI WYMAGANYCH REKOMENDACJĄ P.....	37
XXVI.	OŚWIADCZENIE ZARZĄDU - art. 453 ust.1 lit. e i f Rozporządzenia .....	44

## I. WSTĘP

1. Spółdzielczy Bank Rozwoju zwany dalej „Bankiem”, przedstawia wszystkim zainteresowanym uczestnikom rynku Informacje podlegające ujawnieniu, zgodnie z przyjętymi Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych oraz wymogami nadzorczymi, realizując standard transparentnej instytucji finansowej.
2. „Informacje podlegające ujawnieniu Raport roczny 2017”, zwane dalej „Raportem”, zawierają informacje o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczące profilu ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz inne dane, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., zwany dalej „dniem sprawozdawczym”.
3. Informacja została opracowana z uwzględnieniem wymogów określonych w:
  - 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”), w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje,
  - 2) Ustawie Prawo bankowe,
  - 3) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego,
  - 4) Statucie Spółdzielczego Banku Rozwoju,
  - 5) Polityce informacyjnej Spółdzielczego Banku Rozwoju.
4. Bank w zakresie ujawnianych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za:
  - 1) nieistotne - informacje nieistotne, to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję odbiorcy opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) zastrzeżone lub poufne - Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
5. W przypadku pominięcia informacji, wiadomość o tym jest podawana w odpowiedniej części niniejszego Raportu.
6. Dane liczbowe prezentowane są w tys. złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych tys. złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

7. Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Informacje podlegające ujawnieniu według Międzynarodowych Standardów Rachunkowości nie dotyczą Banku.
8. Wszystkie regulacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka oraz kapitału, są dostępne w siedzibie Centrali Banku.
9. Polityka w zakresie ujawnianych informacji stosowana przez Bank, a odnosząca się do zakresu, częstotliwości oraz formy i miejsca ogłaszania informacji podlegających ogłaszaniu dostępna jest na stronie internetowej Banku - [www.sbrbank.pl](http://www.sbrbank.pl).
10. Niniejszy Raport jest dostępny:
  - 1) w formie papierowej w siedzibie Centrali Banku pod adresem:  
Spółdzielczy Bank Rozwoju  
ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 3  
18-210 Szepietowo
  - 2) na stronie internetowej Banku - [www.sbrbank.pl](http://www.sbrbank.pl).

## II. INFORMACJE OGÓLNE

1. Spółdzielczy Bank Rozwoju, z siedzibą w Szepietowie, pod adresem: 18-210 Szepietowo ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 3, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS: 0000108786.
2. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000494479 oraz NIP: 722-000-25-65.
3. Bank jest członkiem Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie.
4. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
5. Według danych na dzień 31.12.2017 r. Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
  - 1) w Centrali Banku
  - 2) w Oddziałach Banku:
    - Oddział w Szepietowie
    - Oddział w Nowych Piekutach
    - Oddział w Białymstoku
    - II Oddział w Białymstoku
    - Oddział w Łomży
    - Oddział w Warszawie
    - Oddział w Suwałkach
    - Oddział w Grajewie

- Oddział w Augustowie
  - Oddział w Ostrołęce
- 3) w Punktach Obsługi Klienta:
- Punkt Obsługi Klienta; Jabłoń Kościelna, ul. Kolejowa 2A
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Lipowa 24
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Wiewiórcza 64
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Kawaleryjska 19/23
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok, ul. Andersa 40/103
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok ul. Armii Krajowej 7
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok ul. Legionowa 28 lok.4
  - Punkt Obsługi Klienta; Białystok ul. Broniewskiego 4 lok. A 104
  - Punkt Obsługi Klienta; Łomża, ul. Zjazd 16
  - Punkt Obsługi Klienta; Warszawa ul. Erazma Ciołka 19/25.
  - Punkt Obsługi Klienta; Warszawa ul. Mozarta 1

### **III. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM - art. 435**

#### **Rozporządzenia**

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze Strategią działania na lata 2016-2020, której częścią jest Strategia zarządzania ryzykiem oraz Strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym, przygotowanymi przez Zarząd i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą Banku. Strategie podlegają corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji, przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. Wymienione w ust. 1 dokumenty są powiązane również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym, np. Polityką kapitałową, Planami finansowymi, a także Politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi ryzykami.
3. Strategia zawiera cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiane jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka, struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania

ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie, zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko - zawarte są w poszczególnych politykach, instrukcjach przedmiotowych oraz Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.

6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń, dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, zawarte zostało w części XXVI niniejszego Raportu.
7. Zatwierdzone przez Zarząd zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności, zawarte zostało w części XXVI niniejszego Raportu. Przedmiotowe oświadczenie zawiera kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez instytucję, w tym interakcji między profilem ryzyka instytucji, a tolerancją na ryzyko określoną przez organ zarządzający.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Rozporządzenia Bank informuje, że:
  - 1) Zarząd składa się z czterech osób i w jego skład wchodzi:
    - Prezes Zarządu,
    - Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych,
    - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych,
    - Wiceprezes Zarządu ds. bezpieczeństwa i administracji
  - a) Na dzień 31.12.2017 r. dwóch członków Zarządu zajmowało wyłącznie stanowisko dyrektorskie w Banku. Dwóch członków Zarządu zajmowało dwa stanowiska dyrektorskie, w tym jedno stanowisko dyrektorskie w Banku oraz jedno stanowisko dyrektorskie w innej instytucji.

Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie (Zarządzie, Radzie Nadzorczej) Banku lub organach innych podmiotów.
  - b) Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej, uwzględniającej cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Zarząd. Ocena wstępna oraz następcza rękojmi należytego wykonania obowiązków, kwalifikacji i doświadczenia członków Zarządu jest dokonywana przez

Radę Nadzorczą, zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju.

- 2) Rada Nadzorcza składa się z dziewięciu osób. Spośród członków Rady Nadzorczej osiem osób pełni swoją funkcję więcej niż bieżącą kadencję.
  - a) Siedmiu członków Rady Nadzorczej zajmowało wyłącznie stanowisko dyrektorskie w Banku. Dwóch członków Rady Nadzorczej zajmowało dwa stanowiska dyrektorskie, w tym jedno stanowisko dyrektorskie w Banku oraz jedno stanowisko dyrektorskie w innym podmiocie.
  - b) Członków Rady Nadzorczej powołuje, zgodnie z przepisami prawa Zebranie Przedstawicieli, na 4-letnią kadencję, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej uwzględniającej cechy i kompetencje istotne z punktu widzenia potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań przez Radę Nadzorczą. Oceny wstępnej oraz następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Rozwoju.
- 3) Z uwagi na skalę działalności Bank nie stosował strategii w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy komitetu ds. ryzyka.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej zarządzania ryzykami kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej jest sformalizowany i objęty Instrukcją funkcjonowania Systemu Informacji Zarządczej (SIZ), definiującej częstotliwość, zakres, odbiorców oraz terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka.

Systemem Informacji Zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

#### **IV. ZAKRES STOSOWANIA - art. 436 Rozporządzenia**

Bank na dzień 31.12.2017 r. nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

## V. FUNDUSZE WŁASNE - art. 437 Rozporządzenia

1. Bank definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2017 roku przepisami, w szczególności postanowieniami Rozporządzenia i Prawa Bankowego. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz art. 492 Rozporządzenia oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji.
2. Zgodnie z tymi przepisami, fundusze własne składają się z następujących elementów:
  - 1) kapitał podstawowy Tier I (CET1), obejmujący m.in. uznany fundusz udziałowy (po zmianie przepisów prawa i uzyskaniu indywidualnej zgody od UKNF od 28.12.2016 roku cały opłacony fundusz udziałowy jest zaliczany do funduszy podstawowych Tier 1), zyski zatrzymane, skumulowane inne całkowite dochody, kapitały rezerwowe, fundusze ogólne ryzyka bankowego,
  - 2) kapitał dodatkowy Tier I (AT1), obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe, o których mowa w art. 52 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami – obligacje podporządkowane amortyzowane zgodnie z zasadą praw nabytych,
  - 3) kapitał Tier II, obejmujący m.in. instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane spełniające kryteria określone w art. 63 Rozporządzenia oraz azio emisyjne związane z tymi instrumentami, korekta z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego.
3. Wszystkie wymienione kapitały podlegają korektom z tytułu pomniejszeń oraz mającym zastosowanie filtrom ostrożnościowym.
4. Dane liczbowe przedstawione w poniższej Tabeli 1 obrazują strukturę funduszy własnych Banku.



Tabela 1: Struktura funduszy własnych Banku

<b>Składniki funduszy własnych według Rozporządzenia CRR</b>	<b>saldo</b>	<b>udział</b>
<b>FUNDUSZE WŁASNE</b>	<b>62 940</b>	<b>100,00</b>
<b>KAPITAŁ TIER I</b>	29 736	47,24
<b><i>Kapitał podstawowy Tier I (CET1)</i></b>	<i>26 259</i>	<i>41,72</i>
kapitał rezerwowy	46 774	74,32
uznany fundusz udziałowy	4 396	6,98
fundusz ogólnego ryzyka	723	1,15
fundusz z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	1 717	2,72
(-) korekty okresu przejściowego (20% dodatniej wyceny aktywów)	-454	-0,72
(-) krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	0	0
(-) korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	-34	-0,05
(-) wartości niematerialne i prawne (80% bilansowej wartości netto)	-89	-0,14
(-) strata z lat ubiegłych	- 26 774	-42,54
<b><i>Kapitał dodatkowy Tier I (AT1)</i></b>	<i>3 478</i>	<i>5,53</i>
Korekty w kapitale dodatkowym T1	3 500	5,56
(-) wartości niematerialne i prawne (40% bilansowej wartości netto)	-22	-0,03
<b>KAPITAŁ TIER II</b>	33 204	52,76
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane	29 317	46,58
Korekty w okresie przejściowym z tyt. instrumentów w kapitale T2 oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	3 500	5,56
Rezerwa na ryzyko ogólne art. 62 lit. c CRR	387	0,61
<b>FUNDUSZE WŁASNE</b>	<b>62 940</b>	<b>100,00</b>

- Bank buduje swoją bazę kapitałową w oparciu o kapitały najwyższej jakości Tier I – głównie w postaci funduszu zasobowego tworzonego m.in. z podziału nadwyżki finansowej. Udział kapitału podstawowego Tier I w sumie funduszy własnych na koniec 2017 roku wynosił 41,72%.
- Zgodnie z zapisami artykułu 5 Rozporządzenia nr 1423/2013, w załączniku nr 1 do niniejszego Raportu zaprezentowano strukturę funduszy własnych w oparciu o wzór stanowiący załącznik nr VI do Rozporządzenia nr 1423/2013, który obowiązuje w okresie przejściowym, tj. od 31 marca 2014 r. do 31 grudnia 2017 r.

## VI. WYMOGI KAPITAŁOWE - art. 438 Rozporządzenia

### 1. Wymogi kapitałowe - zasady ogólne.

- 1) Wyliczenia regulacyjne wymogów kapitałowych na dzień 31 grudnia 2017 roku, dokonano w oparciu o postanowienia Rozporządzenia, przy zastosowaniu następujących metod (poniżej w nawiasach podano odwołanie do fragmentów Rozporządzenia):
  - a) metoda standardowa na ryzyko kredytowe (Część III, Tytuł II, Rozdział 2);
  - b) kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych do ograniczania ryzyka kredytowego (Część III, Tytuł II, Rozdział 4);
  - c) metoda wskaźnika bazowego na ryzyko operacyjne (Część III, Tytuł III, Rozdział 2);
  - d) metoda na ryzyko walutowe (Część III, Tytuł IV, Rozdział 3).
- 2) Bank nie wyznacza wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rozliczenia, ryzyka cen towarów, rozmycia oraz ryzyka kredytowego kontrahenta.
- 3) Bank ze względu na skalę działalności handlowej, wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego wyznacza tylko w ramach ryzyka walutowego.
- 4) Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Dążąc do realizacji tego celu, w procesie ICAAP realizowane są następujące działania:
  - a) identyfikacja rodzajów ryzyka występujących w Banku,
  - b) wyodrębnienie istotnych rodzajów ryzyka,
  - c) pomiar i alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka,
  - d) agregacja kapitału wewnętrznego,
  - e) monitorowanie i raportowanie kapitałowe,
  - f) zarządzanie adekwatnością kapitałową.
- 5) Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów. Długoterminowym celem kapitałowym Banku jest takie zwiększenie poziomu funduszy własnych przy wykorzystaniu dostępnych źródeł, które przy akceptowanym przez Radę Nadzorczą tempie przyrostu aktywów ważonych ryzykiem, pozwoli na utrzymywanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 13,25% oraz współczynnika kapitału Tier I na poziomie co najmniej 10,25%.

## 2. Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe.

- 1) Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami Części trzeciej Tytuł II Rozdział 2 Rozporządzenia - 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112, przedstawia Tabela 2.
- 2) Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego obliczane zgodnie z metodą standardową, na koniec 2017 r. wyniosły 35 794 tys. zł, co stanowiło 90,31% wymogów regulacyjnych.

Tabela 2: Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe

Lp.	Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem po zastosowaniu współczynnika wsparcia MŚP	Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe (8% ekspozycji ważonej ryzykiem)
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	133 922	30 161	2 413
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	4 461	892	71
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	105	105	8
4.	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
5.	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
6.	ekspozycje wobec instytucji	152 762	0	0
7.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	134 843	108 193	8 656
8.	ekspozycje detaliczne	177 789	104 755	8 380
9.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	193 461	154 931	12 395
10.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	14 760	14 803	1 184
11.	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
12.	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
13.	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
14.	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	20 085	20 085	1 607
15.	ekspozycje kapitałowe	6 398	6 398	512
16.	inne pozycje	13 024	7 101	568
<b>RAZEM</b>		<b>851 610</b>	<b>447 424</b>	<b>35 794</b>

3. Wymogi kapitałowe w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego.

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) przedstawia Tabela 3.

*Tabela 3: Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego*

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b. - portfel handlowy	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. - ryzyko walutowe	0

4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank zgodnie z metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). W 2017 roku wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wynosił 3 840 tys. zł, co na koniec 2017 roku stanowiło 9,69% wymogów regulacyjnych.

5. Kapitał wewnętrzny w Banku.

1) W metodzie szacowania kapitału wewnętrznego definiuje się poszczególne rodzaje ryzyka jakie zidentyfikowano w działalności Banku i szacuje ich istotność. Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:

- a) Etap I - za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I);
- b) Etap II - ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I;
- c) Etap III - szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II.

2) Na potrzeby wyliczenia kapitału wewnętrznego przyjmuje się ostrożnościowo, że korelacja pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka występującymi w Banku wynosi 1, co oznacza, że kapitał wewnętrzny stanowi sumę wartości kapitału wyznaczonego w ramach Filaru I i Filaru II.

3) Poza ryzykiem kredytowym oraz pozostałymi ryzykami (walutowym i operacyjnym) wykorzystywanymi do szacowania kapitału regulacyjnego na potrzeby obliczenia współczynników kapitałowych, w celu oszacowania kapitału wewnętrznego zidentyfikowano szereg dodatkowych ryzyk, tzw. ryzyk II Filaru.

W ramach II Filaru badano następujące ryzyka: płynności, stopy procentowej w księdze bankowej, koncentracji (związane ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku;

wobec dużych ekspozycji, w ten sam sektor gospodarczy, w ten sam rodzaj zabezpieczenia kredytowego, w jednorodny instrument finansowy), rezydualne (w ramach ryzyka koncentracji), biznesowe (obejmujące ryzyko wyniku finansowego), kapitałowe (niewypłacalności), braku zgodności, cyklu gospodarczego, strategiczne, nadmiernej dźwigni finansowej, prawne, utraty reputacji, systemów informatycznych - IT (w ramach ryzyka operacyjnego).

- 4) Bank szacuje kapitał w okresach kwartalnych zgodnie z przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą procedurą określoną w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Spółdzielczym Banku Rozwoju”.
- 5) W 2017 roku za ryzyka istotne uznawano następujące ryzyka:
  - kredytowe,
  - walutowe,
  - operacyjne (w tym IT),
  - płynności,
  - stopy procentowej w księdze bankowej,
  - koncentracji (w tym rezydualne),
  - biznesowe (w tym wyniku finansowego),
  - braku zgodności,
  - kapitałowe (niewypłacalności).
- 6) Wyniki pomiaru kapitału wewnętrznego w Banku przedstawia Tabela 4.

Tabela 4: Kapitał wewnętrzny Banku

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	ryzyko kredytowe	35 794
2.	ryzyko rynkowe (walutowe)	0
3.	ryzyko operacyjne	3 840
<b>Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego</b>		<b>39 633</b>
1.	ryzyko płynności	0
2.	ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
3.	ryzyko koncentracji zaangażowań	1 715
4.	ryzyko biznesowe	0
5.	ryzyko braku zgodności	0
6.	ryzyko kapitałowe	0
<b>Łączny kapitał wewnętrzny - I i II Filar</b>		<b>41 348</b>
<b>Fundusze własne (dostępny kapitał na pokrycie ryzyka)</b>		<b>62 940</b>
<b>Współczynnik kapitału Tier I [%]</b>		<b>6,00%</b>
<b>Łączny współczynnik kapitałowy [%]</b>		<b>12,70%</b>
<b>Łączny wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]</b>		<b>12,18%</b>

**VII. EKSPozycJA NA RYZYKO KONTRAHENTA - art. 439 Rozporządzenia**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

**VIII. BUFORY KAPITAŁOWE - art. 440 Rozporządzenia**

Przepisy Rozporządzenia CRD, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015 r., poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizację Prawa Bankowego. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania ponad poziom minimalny, określony w Rozporządzeniu CRR. Bufory powinny być pokrywane kapitałem podstawowym typu Tier I.

Zgodnie z ustawą, na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank zobowiązany jest do utrzymania:

- 1) bufora zabezpieczającego, w wysokość 1,25%.

Bufor zabezpieczający obowiązuje wszystkie banki. Sukcesywnie, co roku, będzie on zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 roku).

- 2) bufora antycyklicznego specyficznego dla instytucji;

Na podstawie art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Według stanu na 31.12.2017 r. ekspozycja kredytowa Banku skupiona była w całości na terytorium Polski, w związku z tym kwota bufora antycyklicznego wynosiła 0%.

Tym samym po uwzględnieniu powyższych buforów, Bank od 01.01.2017 r. zobowiązany był do utrzymania: współczynnika kapitału Tier I na poziomie co najmniej 10,25% oraz łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie co najmniej 13,25%.

**IX. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO - art. 441 Rozporządzenia**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie należał do banków systemowo ważnych.

**X. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 442 Rozporządzenia**

## 1. Art. 442.a, art. 442.b Rozporządzenia.

- 1) Każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie, Bank uznaje jako ekspozycję przeterminowaną.
- 2) Bank dokonuje przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (tekst jednolity Dz. U. z 08.12.2015 r. poz. 2066) oraz z wewnętrzną procedurą zgodną z Rozporządzeniem.
- 3) Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw.
- 4) Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:
  - a) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
    - ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
    - ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
  - b) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
    - terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
    - sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.
- 5) Bank tworzy rezerwy celowe oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do grupy „zagrożone”, tj. do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.
- 6) Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji. Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

## 2. Art. 442.c Rozporządzenia.

Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie, z podziałem na różne kategorie ekspozycji przedstawia Tabela 5.

Tabela 5: Kwota ekspozycji i średnia kwota ekspozycji w podziale na kategorie ekspozycji

Lp.	Kategoria ekspozycji	Wartość ekspozycji	Średnia kwota ekspozycji po odliczeniu korekt wartości i rezerw*
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	133 922	86 987
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	4 461	2 116
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	105	304
4.	ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	ekspozycje wobec instytucji	152 762	159 402
7.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	134 843	182 583
8.	ekspozycje detaliczne	177 789	193 480
9.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	193 461	182 285
10.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	14 760	19 588
11.	ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
14.	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	20 085	18 714
15.	ekspozycje kapitałowe	6 398	5 918
16.	inne pozycje	13 024	16 141
<b>RAZEM</b>		<b>851 610</b>	<b>867 518</b>

\*) Średnia arytmetyczna liczona na stanach kwartalnych w roku 2016

## 3. Art. 442.d Rozporządzenia.

Bank nie prezentuje rozkładu geograficznego ekspozycji, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.



## 4. Art. 442.e Rozporządzenia.

Bank monitoruje portfel kredytowy w uwzględnieniu struktury branżowej w wartościach nominalnych (limity koncentracji) bez podziału na klasy ekspozycji. Rozkład ekspozycji w zależności od branży przedstawia Tabela 6.

Tabela 6: Kwota ekspozycji w zależności od branż

Sekcja PKD	Nazwa sekcji PKD	Należności kapitałowe	Pozabilans	Należności kapitałowe + pozabilans
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	122 341	9 317	131 658
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	3 907	2 500	6 407
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	50 269	12 060	62 329
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	14 618	1 720	16 338
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 517	0	1 517
Sekcja F	Budownictwo	61 543	16 629	78 172
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	78 259	15 662	93 921
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	13 784	1 181	14 965
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26 524	1 670	28 194
Sekcja J	Informacja i komunikacja	7 966	3 239	11 205
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	33 742	4 012	37 754
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	63 559	3 049	66 608
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 691	244	4 935
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 988	658	2 646
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	920	686	1 606
Sekcja P	Edukacja	352	155	507
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 435	671	4 106
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	253	247	500
Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	8 165	2 225	10 390
Sekcja T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	0
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
Brak sekcji	Brak PKD (osoby fizyczne)	40 291	2 102	42 393
<b>Razem</b>		<b>538 124</b>	<b>78 027</b>	<b>616 151</b>

## 5. Art. 442.f Rozporządzenia.

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji przedstawia Tabela 7. Z uwagi na brak możliwości przedstawienia danych z podziałem na kategorie ekspozycji, poniższe dane przedstawiono według typu kontrahenta (w tys. zł, wg wartości nominalnej na podstawie sprawozdania FIN005\_1).

Tabela 7: Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności ekspozycji w podziale sektor gospodarki i typ kontrahenta

Sektor gospodarki	Typ kontrahenta	Bez określonego terminu	<= 1 tyg.	> 1 tyg. <= 1 mies.	> 1 mies. <= 3 mies.	> 3 mies. <= 6 mies.	> 6 mies. <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat	RAZEM
Sektor finansowy	Banki centralne	5 924	110 700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	116 624
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	117 398	30 486	0	0	0	6 055	0	0	2 523	0	0	156 462
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	9 266	0	193	386	580	2 872	2 419	7 422	0	0	0	23 138
	<b>Razem sektor finansowy</b>	<b>132 588</b>	<b>141 186</b>	<b>193</b>	<b>386</b>	<b>580</b>	<b>8 927</b>	<b>2 419</b>	<b>7 422</b>	<b>2 523</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>296 224</b>
Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	40 808	891	11 528	19 331	28 722	38 315	52 867	53 655	31 984	19 109	3 126	300 336
	Gospodarstwa domowe	13 302	629	4 799	8 126	11 117	21 896	25 680	53 052	52 114	24 989	1 845	217 549
	Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	3	234	55	102	337	849	715	2 517	1 384	893	1 028	8 117
	<b>Razem sektor niefinansowy</b>	<b>54 113</b>	<b>1 754</b>	<b>16 382</b>	<b>27 559</b>	<b>40 176</b>	<b>61 060</b>	<b>79 262</b>	<b>109 224</b>	<b>85 482</b>	<b>44 991</b>	<b>5 999</b>	<b>526 002</b>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Instytucje rządowe szczebla centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	7 000	0	0	7 000
	Instytucje samorządowe	0	0	0	50	50	100	200	520	600	2 650	0	4 170
	<b>Razem sektor instytucji rząd. i samorządowych</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>100</b>	<b>200</b>	<b>520</b>	<b>7 600</b>	<b>2 650</b>	<b>0</b>	<b>11 170</b>
<b>Razem</b>		<b>186 701</b>	<b>142 940</b>	<b>16 575</b>	<b>27 995</b>	<b>40 806</b>	<b>70 087</b>	<b>81 881</b>	<b>117 166</b>	<b>95 605</b>	<b>47 641</b>	<b>5 999</b>	<b>833 396</b>

## 6. Art. 442.g Rozporządzenia

Kwota kredytów zagrożonych, utworzonych rezerw celowych oraz kredytów przeterminowanych w podziale na typy kontrahenta przedstawia Tabela 8.

*Tabela 8: Kredyty zagrożone, utworzone rezerwy oraz kredyty przeterminowane w podziale na typy kontrahenta*

Typ kontrahenta	Kredyty zagrożone (kapitał + odsetki)	Kwota rezerw celowych od należności zagrożonych (na kapitał + odsetki)	Kredyty przeterminowane (wartość bilansowa brutto)
Pozostałe instytucje sektora finansowego	20 359	16 471	0
Przedsiębiorstwa	78 124	33 584	33 445
Gospodarstwa domowe	36 166	13 705	25 070
Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	0	0	2 711
<b>Razem sektor niefinansowy</b>	<b>134 649</b>	<b>63 760</b>	<b>61 22</b>

## 7. Art. 442.h Rozporządzenia

Bank nie prezentuje informacji z podziałem na ważne obszary geograficzne, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

## 8. Art. 442.i Rozporządzenia

Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe, Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria:

- 1) terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- 2) sytuację ekonomiczno - finansową dłużnika (kredytobiorcę, poręczyciela).

Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe, związane z ekspozycjami kredytowymi stanowiącymi należności z tytułu kredytów i pożyczek detalicznych, zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” Bank tworzył w wysokości co najmniej 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” oraz grupy „zagrożonych” Bank tworzył na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, rezerwy celowe w wysokości minimalnej, określonej w Rozporządzeniu:

- 1,5% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,

- 50% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100% podstawy tworzenia rezerw - w przypadku kategorii „stracone”.

Decyzje o wyższych stawkach procentowych podstawy tworzonych rezerw w poszczególnych sytuacjach podejmował Zarząd Banku. Do klasyfikacji i okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych zobowiązane były komórki organizacyjne Centrali Banku. Komórki organizacyjne w Centrali Banku, po dokonaniu przeglądu ekspozycji kredytowych przedkładały w ujęciu ilościowym i wartościowym, wykazy dłużników zaklasyfikowanych do zmiany poszczególnych kategorii ryzyka.

W celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w Banku obowiązywały następujące instrukcje:

- „Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych”,
- „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń należności bankowych”.

Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie przedstawia Tabela 9.

Tabela 9: Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2017 r.

Rodzaj rezerwy	Stan początkowy	Dotworzenie	Wykorzystanie lub przeniesienie	Rozwiązanie	Stan końcowy
<b>Rezerwy celowe na kredyty</b>	<b>59 684</b>	<b>43 596</b>	<b>-9 269</b>	<b>-29 875</b>	<b>64 136</b>
Rezerwy na kredyty normalne i pod obserwacją	426	2 018	-752	-1 316	376
Rezerwy na kredyty poniżej standardu	4 853	10 814	-4 431	-8 809	2 427
Rezerwy na kredyty wątpliwe	13 298	6 074	-7 745	-4 029	7 598
Rezerwy na kredyty stracone	41 107	24 690	3 659	-15 721	53 735
<b>Rezerwa na ogólne ryzyko bankowe</b>	<b>387</b>				<b>387</b>
<b>Rezerwy razem</b>	<b>60 071</b>	<b>43 596</b>	<b>-9 269</b>	<b>-29 875</b>	<b>64 523</b>

**XI. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ - art. 443 Rozporządzenia**

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).
2. Ujawnienia z zakresie aktywów obciążonych i nieobciążonych przedstawione zostały zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2014/03 w Tabeli 10 i Tabeli 11.

Tabela 10: Aktywa obciążone i nieobciążone

Formularz A – Aktywa		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
		010	040	060	090
<b>010</b>	<b>Aktywa instytucji zgłaszającej</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>817 219</b>	<b>0</b>
030	Instrumenty kapitałowe	0	0	26 419	0
040	Dłużne papiery wartościowe	0	0	141 617	0
120	Inne aktywa	0	0	649 183	0

Tabela 11: Zabezpieczenia otrzymane

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane		Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych
		010	040
<b>130</b>	<b>Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą</b>	<b>0</b>	<b>362 902</b>
150	Instrumenty kapitałowe	0	0
160	Dłużne papiery wartościowe	0	0
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	0	362 902
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	0	0

**XII. KORZYSTANIE Z ECAI - art. 444 Rozporządzenia**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

**XIII. EKSPozycJA NA RYZYKO RYNKOWE - art. 445 Rozporządzenia**

Kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych na różne rodzaje ryzyka rynkowego zostały zaprezentowane w punkcie VI.3 Raportu.

**XIV. EKSPozycJA NA RYZYKO OPERACYJNE - art. 446 Rozporządzenia**

1. Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych na ryzyko operacyjne została zaprezentowana w punkcie VI.4 Raportu.
2. System zarządzania ryzykiem operacyjnym uwzględnia również zasady dobrej praktyki w zakresie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane w Rekomendacji M, dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, przyjętej uchwałą Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r. (Dz. Urz. KNF z 27 lutego 2013 poz. 6).
3. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 roku podane są w Tabeli 12.

*Tabela 12: Wartość strat wynikających z ryzyka operacyjnego*

Lp.	Rodzaje zdarzeń ryzyka operacyjnego	Kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego	Straty brutto
1.	Oszustwa wewnętrzne	Kradzież i oszustwo	0
2.	Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	1
		2. Bezpieczeństwo systemów	0
3.	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0
		2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0
		3. Podziały i dyskryminacja	0
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	1
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia.	0
6.	Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów	Systemy i bankomaty	0
7.	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi		5
<b>Razem</b>			<b>7</b>

4. Bank podejmuje działania przeciwdziałające ryzyku odpowiednio do wyników oceny tego ryzyka. Działania zabezpieczające obejmują:
  - 1) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
  - 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania Banku,
  - 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
  - 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów i systemów,
  - 5) osłabianie i niwelowanie skutków powstałych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka,
  - 6) stosowanie ubezpieczeń,
  - 7) tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
  - 8) okresową weryfikację procedur obowiązujących w Banku.

#### **XV. EKSPOZYCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM - art. 447 Rozporządzenia**

1. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał następujące ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym:
  - 1) akcje jednostek nienotowanych na rynku regulowanym,
  - 2) udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i mniejszościowe,
  - 3) certyfikaty inwestycyjne,
  - 4) jednostki uczestnictwa.

Tabela 13: Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy (w tys. zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.
1.	Akcje Banku Zrzeszającego	6 363
2.	Udziały banków spółdzielczych	0
3.	Udziały towarzystw ubezpieczeniowych	0
4.	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	122
5.	Udziały pozostałych instytucji sektora finansowego	30
6.	Akcje podmiotów sektora niefinansowego	0
7.	Udziały podmiotów sektora niefinansowego	22
8.	Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	5
Odpisy na akcje pozostałych instytucji sektora finansowego		-122
Odpisy na udziały podmiotów sektora niefinansowego		-22
<b>RAZEM:</b>		<b>6 398</b>

2. Ekspozycje w papiery kapitałowe według stanu na 31 grudnia 2017 r., wraz z przypisaniem celów strategicznych przedstawiały się następująco:
  - 1) Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. – wartość bilansowa akcji 6 363 tys. zł – celem zaangażowania kapitałowego była konieczność posiadania zaangażowania kapitałowego w Banku Zrzeszającym,
  - 2) SBR Faktor Spółka Akcyjna – wartość akcji 122 tys. zł – firma współpracująca, świadcząca usługi faktoringowe klientom Banku,
  - 3) SBR Finance Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – wartość udziałów 22 tys. zł – firma rachunkowa, obsługująca m.in. klientów Banku,
  - 4) Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – wartość udziałów 5 tys. zł.
  - 5) Dom Brokerski Bankowości Spółdzielczej – wartość udziałów 30 tys. zł.
3. W analizowanym okresie (rok 2017) Spółdzielczy Bank Rozwoju nie dokonywał zmian zasad rachunkowości ani metod wyceny dla akcji i udziałów.

## **XVI. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM - art. 448 Rozporządzenia**

1. Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej zostały opisane w Instrukcji pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej.
2. Przez ryzyko stopy procentowej rozumie się ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego)



oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych.

3. W Banku występują cztery podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:
  - 1) ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, wynikające z niedopasowania wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych. Ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w szczególności odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnych zmian w strukturze przeszacowania pozycji w bilansie, powodującym zmiany w wyniku finansowym Banku z tytułu odsetek,
  - 2) ryzyko bazowe, wynikające z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP), w oparciu o które wyznaczane jest oprocentowanie produktów/instrumentów generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
  - 3) ryzyko opcji klienta, wynikające z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych, np.: prawo do wcześniejszej spłaty kredytu, prawo do wycofania depozytów wcześniej niż to wynika z umowy,
  - 4) ryzyko krzywej dochodowości, polegające na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi danego rynku lub indeksu, odnoszącymi się do różnych terminów przeszacowania (w szczególności powyżej 1 roku), które może przyczynić się do nasilenia efektu niedopasowania terminów przeszacowania.
4. Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału, wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.
5. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są miesięcznie Zarządowi i kwartalnie Radzie Nadzorczej Banku.
6. Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych według stanu na dzień 31.12.2017 r. wskazuje na możliwą zmianę wyniku odsetkowego w skali roku na poziomie:
  - 1) przy wzroście stóp procentowych: plus 8.810 tys. zł,
  - 2) przy spadku stóp procentowych: minus 6.163 tys. zł.

Relacja szacowanej niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego (stress test) do wyliczonych na 31.12.2017 r. funduszy własnych w kwocie 62 940 tys. zł, ukształtowała się na poziomie 9,79%.

#### **XVII. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE - art. 449 Rozporządzenia**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

#### **XVIII. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ - art. 450 Rozporządzenia**

1. Bank posiada zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Politykę wynagrodzeń, której celem jest adekwatne wynagradzanie pracowników, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, za wykonaną pracę oraz motywowanie ich do osiągnięcia wyników zgodnych z przyjętymi celami strategicznymi Banku. Rada Nadzorcza sprawuje również nadzór nad realizacją Polityki wynagrodzeń..
2. Polityka wynagrodzeń Banku realizowana jest z uwzględnieniem formy prawnej, w jakiej działa Bank, rozmiaru działalności, ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a także zakresu i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez Bank.
3. Wdrożenie i realizacja Polityki ma na celu:
  - 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku;
  - 2) wspieranie realizacji strategii działalności Banku;
  - 3) ograniczenie konfliktu interesów;
  - 4) kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wynikach poprzez wynagradzanie pracowników za osiągnięcie trwałych wyników odpowiadających długofalowym interesom Banku.
4. Na system wynagrodzeń w Banku składają się:
  - 1) wynagrodzenia stałe – wynagrodzenie zasadnicze,
  - 2) wynagrodzenia zmienne - premia.
5. Wynagrodzenia stałe (zasadnicze) – obejmuje stałe składniki wynagrodzeń, zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją, a także jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów prawa lub Regulaminu wynagradzania, przysługujące na równych warunkach wszystkim pracownikom, nie związane z wynikami osiąganymi przez Bank lub wynikami pracy danego zidentyfikowanego pracownika

6. Wynagrodzenia zmienne jest zależne od zrównoważonych i dostosowanych do ryzyka wyników lub innych czynników określonych w Polityce wynagrodzeń.
7. Stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie może przekraczać 100%.
8. Łączne wynagrodzenie zmienne przyznawane pracownikom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie ogranicza zdolności Banku do podwyższania funduszy własnych.

#### **XVIII.1 Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.**

1. Zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, zostały zawarte w Polityce wynagrodzeń, zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku.
2. Do osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, w 2017 roku Bank zaliczał Członków Zarządu.
3. Wynagrodzenie zmienne dla pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku może być przyznane na podstawie pozytywnej oceny realizacji celów wskazanych pracownikowi do realizacji w danym okresie. Przy ocenie realizacji celów bierze się pod uwagę kryteria ilościowe i jakościowe. W przypadku Członków Zarządu ocena dokonywana jest przez Radę Nadzorczą Banku w okresach rocznych i obejmuje 3 lata tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata.
4. Cele dla pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, w szczególności uwzględniają koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Zmienne składniki mogą być przyznane w przypadku, gdy średnia realizacji celów z ostatnich trzech lat osiągnęła min. 80%.
6. Polityka określa warunki ograniczające wysokość oraz wykluczające przyznanie i wypłatę wynagrodzenia zmiennego pracownikowi, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku.

7. Stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku nie może przekraczać 100%.
8. Wynagrodzenie zmienne jest wypłacane zgodnie z zasadami:
  - 1) wypłata 60% wynagrodzenia zmiennego następuje bezpośrednio po dokonaniu oceny wyników za dany rok,
  - 2) pozostałe 40% wynagrodzenia zmiennego, przyznanego warunkowo jest wypłacane w kolejnych 3 latach w równych ratach rocznych pod warunkiem pozytywnej oceny efektów pracy
9. W przypadku, gdy wynagrodzenie zmienne pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku jest wyższe niż 5-krotność kwoty przeciętnego rocznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, wynagrodzenie zmienne, jest wypłacane na zasadach określonych w ust. 8 z zastosowaniem proporcji odpowiednio: 40% i 60%.
10. W przypadku, gdy wynagrodzenie zmienne pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, jest niższe niż 20% jego rocznego wynagrodzenia stałego, wynagrodzenie zmienne może być wypłacone bez zastosowania zasady odraczania.
11. Wynagrodzenia zmienne wypłacane są w formie pieniężnej.

#### **XVIII. 2 Informacje ilościowe na temat wysokości wynagrodzeń zmiennych pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.**

1. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa.  
Ze względu na zastosowanie w Banku zasady proporcjonalności, odstępuje się od powyższych informacji.
2. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku (Członków Zarządu) przedstawia Tabela 14.

Tabela 14: Zagregowane informacje ilościowe dotyczące pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku za okres 01.01.-31.12.2017 r.

Wyszczególnienie	Wartości liczbowe	Ilość osób
Wynagrodzenie całkowite, w tym:	683	5
Wynagrodzenie stałe	671	5
Wynagrodzenie zmienne	12	1
w tym świadczenia pieniężne:	12	1
Przyznane wynagrodzenie zmienne z odroczoną wypłatą	0	0
Wartość płatności związanych z podjęciem zatrudnienia	12	1
Wartość płatności związanych z odprawą	0	0
Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR		0

#### XIX. DŹWIGNIA FINANSOWA - art. 451 Rozporządzenia

1. Wartość wskaźnika dźwigni finansowej wyliczana jest zgodnie z artykułem 429 Rozporządzenia, jako iloraz kapitału Tier I oraz miary ekspozycji całkowitej w sprawozdawczym dniu odniesienia.
2. Zgodnie z artykułem 499 ust. 1 Rozporządzenia, wskaźnik dźwigni jest obliczany, przedstawiany w sprawozdaniu i ujawniany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier I (w pełni wprowadzona definicja), jak i według definicji przejściowej kapitału Tier I.
3. Bank oblicza i raportuje w sprawozdawczości obowiązkowej wskaźnik dźwigni na koniec każdego kwartału kalendarzowego.
4. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2017 r., wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia wynosiła:
  - a) 3,13% - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I,
  - 3,49% - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier I.
5. Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r., ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank ujawnia dane dotyczące wskaźnika dźwigni w załączniku nr 2 do niniejszego Raportu, wg wzoru określonego w Załączniku I do Rozporządzenia 2016/200.
6. Na podstawie corocznej oceny istotności ryzyk, przeprowadzonej w IV kwartale 2017r., Bank ocenił ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne, w związku z powyższym nie opracowano desygnowanych procedur w tym obszarze.

7. Poziom wskaźnika dźwigni znajduje się na niskim poziomie. Jednym z celów zawartych w Wewnętrznym Planie Naprawy na lata 2018-2020 jest wzrost kapitałów własnych, co wpłynęłoby na poprawę wskaźnika dźwigni.

## **XX. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 452 Rozporządzenia**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie stosował wewnętrznych ratingów w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

## **XXI. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO - art. 453 Rozporządzenia**

Bank wypracował ścisłe zasady zarządzania zabezpieczeniami. Zostały one określone i wprowadzone do stosowania w Banku w postaci wewnętrznych reguł i regulacji.

1. Art. 453.a Rozporządzenia.
  - 1) Bank stosuje niektóre techniki redukcji ryzyka kredytowego zgodnie z Rozdziałem 4 Tytuł II Część trzecia Rozporządzenia, w części dotyczącej stosowania metody standardowej wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, pod warunkiem, że ekspozycja kredytowa, w stosunku, do której Bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie będzie generować kwoty ważonej ryzykiem wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.
  - 2) Na dzień 31.12.2017 r. do redukcji ryzyka kredytowego Bank wykorzystywał kauce - ochrona kredytowa rzeczywista - art. 197 ust. 1 lit. a Rozporządzenia.
2. Art. 453.b Rozporządzenia.
  - 1) Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.
  - 2) W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.
  - 3) Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Bank dokonuje pełnej oceny

ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie.

3. Art. 453.c Rozporządzenia.

1) Bank preferuje zabezpieczenia, które mogą być wykorzystywane w celu redukcji ryzyka kredytowego, w tym w szczególności:

- a) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej,
- b) zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości komercyjnej,
- c) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- d) polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank, lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku,
- e) gwarancje udzielone przez:
  - podmioty sektora publicznego ekspozycjom, które są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych, w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
  - jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
  - banki,

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. (z późn. zm.), w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz z wewnętrznych procedur Banku.

2) Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia należności bankowych, rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

- weksel in blanco,
- depozyt bankowy,
- kaucja pieniężna,
- blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
- poręczenie według prawa cywilnego,
- poręczenie wekslowe,
- gwarancja,
- przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
- cesja praw z umów ubezpieczenia,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/ przeniesienie własności,

- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności,
- zastaw rejestrowy,
- zastaw zwykły,
- zastaw finansowy,
- hipoteka,
- hipoteka przymusowa,
- przystąpienie do długu,
- przejęcie długu,
- ubezpieczenie kredytu.

4. Art. 453.d Rozporządzenia.

Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

5. Art. 453.e Rozporządzenia.

- 1) Mając na uwadze ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego, wynikającego z zaangażowania w poszczególne grupy podmiotów, produktów, branż, zabezpieczeń, Bank monitoruje w trybie miesięcznym poziom wykorzystania limitów ograniczających nadmierną koncentrację portfela kredytowego.
- 2) Bank ogranicza zaangażowanie w pojedynczy podmiot lub grupę podmiotów powiązanych, poprzez wyznaczenie zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą, limitu koncentracji wobec klienta lub grupy podmiotów powiązanych.
- 3) Bank monitoruje zaangażowania pod kątem przekroczenia 10% funduszy własnych Banku, w stosunku do jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych i kontroluje określony przepisami Rozporządzenia i ustawy Prawo Bankowe limit koncentracji zaangażowań, w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych w wysokości 25% uznanego kapitału.
- 4) W celu kontroli i ograniczania ryzyka koncentracji, wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów tej samej branży, Bank monitoruje i kontroluje branże, poprzez ustanowienie limitów zaangażowanie na branże, stosownie do związanego z nimi ryzyka.
- 5) W ramach kontroli ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia, Bank ustanawia i monitoruje limity zaangażowania na ekspozycje kredytowe.



6) Bank przeprowadza pogłębioną analizę portfela kredytowego pod kątem występowania koncentracji, uwzględniając największe zaangażowania na klientów lub grupy klientów powiązanych.

6. Art. 453.f, 453.g Rozporządzenia.

Nie dotyczy.

## **XXII. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie stosował zaawansowanych metod w pomiarze ryzyka operacyjnego.

## **XXIII. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO**

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank nie stosował wewnętrznych modeli w pomiarze ryzyka rynkowego.

## **XXIV. UJAWNIANIE ZGODNIE z art. 111a Prawa Bankowego**

1. Informacja o działalności Spółdzielczego Banku w Rozwoju poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 za dany rok obrotowy.

Bank nie działa poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej. Stopa zwrotu z aktywów obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła na koniec 2017 roku 0,17%.

3. Informacja o zawarciu umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 Prawa Bankowego, stronach umowy, jej przedmiocie oraz kosztach, o ile działa w jednym z holdingów, o których mowa w art. 141f ust. 1, albo o braku takiej umowy.

Bank nie zawarł umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 Prawa Bankowego.

4. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

System zarządzania.

Występujący w Banku system zarządzania to zbiór zasad i mechanizmów, których zadaniem jest organizacja procesów decyzyjnych i ocena działalności bankowej, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w Banku środków oraz zapewnienia legalności działania Banku.

Zadania systemu zarządzania są realizowane poprzez ustalenie ryzyka powstającego w działalności Banku, monitorowanie go i zarządzanie nim oraz zapewnienie przestrzegania przepisów. System zarządzania służy prawidłowemu, efektywnemu i skutecznemu kierowaniu Bankiem przez jego organy.

System zarządzania stanowi wewnętrzny mechanizm, mający zapewnić bezpieczeństwo prowadzonej przez Bank działalności.

#### 1) System zarządzania ryzykiem.

Bank w ramach systemu zarządzania ryzykiem:

- stosuje sformalizowane zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka.

Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Banku. Realizacji tych zadań służą wyżej określone działania, podejmowane przez Bank. Czynności te mają służyć zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów działalności, prowadzonej przez Bank.

Szczegółowy opis systemu zarządzania ryzykiem zawarty został w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Spółdzielczym Banku Rozwoju i Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym.

#### 2) System kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe.

Na działanie funkcji kontroli składa się:

- stosowanie mechanizmów kontrolnych,
- bieżące monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany w sposób zapewniający funkcjonowanie trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się linii obrony:

a) pierwsza linia obrony obejmująca:

- stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych w ramach działalności jednostek i komórek organizacyjnych, w tym w zakresie operacyjnego zarządzania ryzykiem w Banku, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank,
- bieżące monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

b) druga linia obrony obejmująca:

- działanie pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, zajmujących się zarządzaniem ryzykiem niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem – obejmuje stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz bieżące monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów (testowanie pionowe). Zadania kontrolne z ramach drugiej linii obrony pełni również Komitet Kredytowy.
- działalność stanowiska kontroli wewnętrznej, które ma za zadanie dokonywanie monitorowania przestrzegania mechanizmów kontroli, zwłaszcza w zakresie testowania pionowego,
- działalność komórki do spraw zgodności – obejmująca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, mechanizmów kontrolnych, a także bieżące monitorowanie stosowania mechanizmów kontrolnych związanych z ryzykiem braku zgodności.

c) trzecia linia obrony obejmująca audyt wewnętrzny, który Bank jako uczestnik systemu ochrony, zgodnie z Umową Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS powierzył Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Kontrola wewnętrzna przeprowadzona jest zgodnie z rocznym planem kontroli wewnętrznej i matrycą funkcji kontroli.

Zarząd Banku zapewnia ciągłość działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym współpracę wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli, drugiej linii obrony oraz audytu wewnętrznego. Zarząd banku zapewnia dostęp pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych

Nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Rada Nadzorcza.

5. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń.

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w rozdziale XVIII Raportu.

6. Informacje o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń.

W Banku nie powołano Komitetu ds. wynagrodzeń w rozumieniu art. 9cb ust.1 ustawy Prawo Bankowe, z uwagi na to, że Bank nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 ust.1 pkt 35 ustawy Prawo Bankowe.

Zadania Komitetu ds. wynagrodzeń w zakresie opiniowania i monitorowania wynagrodzeń zmiennych osób, mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, realizowane są przez Radę Nadzorczą Banku.

7. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Ustawy Prawo Bankowe.

Zgodnie z procedurami Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku zostali objęci oceną odpowiedności, dokonaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli oraz Radę Nadzorczą za okres 2017 roku i uzyskali ocenę pozytywną.

Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe, tj. posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej pełną swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierują się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowanych i wykonanych decyzji, związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem.

W celu odpowiedniego przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnienia przez nich funkcji, Bank zapewnia niezbędne do ich szkolenia.

## XXV. UJAWNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESU PŁYNNOŚCI WYMAGANYCH REKOMENDACJĄ P

Bank, w celu umożliwienia uczestnikom rynku dokonania rzetelnej oceny systemu zarządzania ryzykiem płynności oraz jego pozycji płynności, ujawnia następujące informacje zgodnie z przepisami Rekomendacji P, dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków.

1. Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych.

1) Zasady zarządzania płynnością finansową i ryzykiem płynności, w tym określenie struktury organizacyjnej, metody pomiaru oraz monitorowania poziomu płynności, metody ograniczania ryzyka utraty płynności, awaryjne plany działania, a także zakres, częstotliwość i tryb przekazywania informacji w zakresie płynności dla organów i komórek organizacyjnych Banku zostały zawarte w Instrukcji monitorowania, pomiaru i kontroli ryzyka płynności oraz w Planach awaryjnych.

2) W procesie zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Główny Księgowy,
- Zespół Rachunkowości,
- Dyrektor Zarządzania Ryzykiem,
- Zespół Sprawozdawczości, Analiz i Ryzyk,
- Stanowisko Kontroli Wewnętrznej,
- Stanowisko Zgodności.

3) Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiada Prezes Zarządu.

2. Zasady prowadzenia działalności w zakresie pozyskiwania finansowania

1) Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez bazę depozytową oraz alokację nadwyżki finansowej po stronie aktywnej. Bank zakłada systematyczny wzrost poziomu środków pozyskiwanych od osób fizycznych, rolników i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnych źródeł finansowania w Banku.

2) Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych.

3) Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków, uznawanych przez Bank

za stabilne źródło finansowania tak, aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym.

- 4) Bank dąży do takiego konstruowania produktów depozytowych, by właściwie zarządzać płynnością płatniczą przy jednoczesnym ograniczaniu uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
  - 5) Bank, jako członek zrzeszenia nie ma dostępu do banku centralnego, a w zarządzaniu płynnością jednostka centralna czyli bank zrzeszający, odgrywa rolę równoważną bankowi centralnemu. Dlatego polityka Banku w zakresie zarządzania płynnością, wspomagana jest umową zrzeszeniową, obejmującą w szczególności utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze, finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego, poprzez zagospodarowywanie nadwyżek środków finansowych banków spółdzielczych poprzez przyjmowanie depozytów, sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych, zakupionych na rynku międzybankowym, dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych, udzielanie bankom spółdzielczym lokat, kredytów i pożyczek, poręczeń, gwarancji bankowych i pożyczek podporządkowanych, administrowanie środkami zgromadzonymi na Funduszach Pomocowych, których zasady tworzenia i wykorzystania określa Regulamin Finansowy Zrzeszenia.
  - 6) Z czynności wymienionych powyżej, Bank korzystał w ramach umów zawartych z Bankiem BPS S.A.
  - 7) Bank korzystał z lokat, kredytów, pożyczek i pożyczek podporządkowanych w ramach limitu zaangażowania finansowego ustalonego dla Banku przez Zarząd Banku BPS S.A. oraz z pożyczki podporządkowanej przyznanej przez SSOZ BPS.
3. Stopień scentralizowania bądź zdecentralizowania funkcji skarbowych oraz funkcji zarządzania ryzykiem płynności w Banku.
- 1) Zadania związane z utrzymywaniem płynności bieżącej Banku wykonuje Zespół Rachunkowości.
  - 2) Codzienne czynności wykonywane przez Zespół Rachunkowości mające na celu utrzymanie płynności Banku, dotyczą w szczególności:
    - a) uzyskiwania informacji z Banku Zrzeszającego o stanie rachunku bieżącego,
    - b) sporządzania zbiorczych zestawień uznaniowych i obciążeniowych, zestawień stanu środków w kasach i bankomatach, rejestrów lokat, rejestru bonów,
    - c) wyliczania stanu rachunku bieżącego,

- d) opracowywania prognoz przepływów finansowych Banku,
  - e) lokowania nadwyżek środków.
- 3) Zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności wykonuje Zespół Sprawozdawczości, Analiz i Ryzyk.
- 4) Komórka monitorująca ryzyko płynności odpowiada za:
- a) opracowywanie i cykliczną weryfikację zasad zarządzania ryzykiem płynności,
  - b) pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności obejmujące w szczególności:
    - lukę płynności i urealnioną lukę płynności,
    - nadzorcze miary płynności,
    - ustanowione limity i wskaźniki,
    - testy warunków skrajnych,
  - c) analizę nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
  - d) przygotowywanie propozycji wspomagających właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku i przedstawienia ich Zarządowi Banku,
  - e) raportowanie w zakresie poziomu ryzyka płynności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
4. Zakres informacji ilościowych dotyczących pozycji płynności Banku.
- 1) W celu ograniczania ryzyka płynności, Bank wprowadził limity, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszczał do sytuacji ich przekraczania były następujące limity regulacyjne:
- a) nadzorcze miary płynności,
  - b) limit wskaźnika LCR.
- 2) Tabela 15 zawiera wskaźniki i dane liczbowe, określone przez limity wewnętrzne, dotyczące ryzyka płynności.

Tabela 15: Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2017
<b>Wskaźniki płynności</b>	
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	1,55
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	1,32
Wskaźnik płynności do 1 roku	1,62
<b>Wskaźniki zabezpieczenia płynności</b>	
Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	28,01
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	210,04
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	293,34
Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	65,85
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	9,55
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Kredyty – wg wartości nominalnej [%]	14,50
<b>Wskaźniki stabilności bazy depozytowej</b>	
Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	72,31
Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	13,34
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	0,00
Procentowy udział depozytów osób wewnętrznych w depozytach klientów ogółem [%]	0,90
Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	7,99
<b>Wskaźniki finansowania aktywów</b>	
Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]	130,06
Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	16,37
Kredyt, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje / Depozyty [%]	76,88
<b>Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych</b>	
Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne/Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i realiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	262,63
Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i realiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat/Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]	25,36
<b>Inne wskaźniki płynności</b>	
Środki pieniężne w kasach [%]	0,72
Wskaźnik bazy depozytowej I [%]	112,90
Wskaźnik bazy depozytowej II [%]	149,40



3) W Tabeli 16 zaprezentowano kalkulację nadzorczych miar płynności.

Tabela 16: Wielkości współczynników nadzorczych miar płynności

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość bilansowa
M1	Luka płynności krótkoterminowej $(A1+A2)-B5$	0	178 097
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1+A2)/B5)$	1	4,51
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1/A5)$	1	1,13
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności $((B1+B2)/(A5+A4))$	1	1,40

- 4) Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych (akt delegowany), Bank miał obowiązek sprawozdawania i dziennego monitorowania w zakresie: aktywów płynnych, wypływów i wpływów płynności (wskaźnik LCR). Na koniec roku ukształtował się on na poziomie 237% przy wymaganych 80%.
- 5) W ramach pomiaru ryzyka płynności Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych.
- 6) Zakres przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka.
- 7) Testy warunków skrajnych (ich założenia i scenariusze) podlegają przeglądom co najmniej raz w roku, a w przypadku istotnej zmiany warunków rynkowych lub skali prowadzonej działalności części.
- 8) Testy warunków skrajnych badają wpływ zmiany zarówno czynników wewnętrznych, jak i systemowych (oddzielnie, jak i łącznie) na możliwość utrzymania płynności przez Bank.
- 9) Ukształtowanie się współczynnika M2 powyżej limitu nadzorczego pod wpływem testu warunków skrajnych, zakładającego spadek zobowiązań od pozostałych podmiotów sektora finansowego, podmiotów sektora niefinansowego, podmiotów sektora budżetowego o 20% i uwzględnienie limitu zaangażowania w Banku Zrzeszającym, nie spowodowało konieczności utworzenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycia ryzyka płynności.

Wyniki przeprowadzonych testów warunków skrajnych wskazują na możliwość wystąpienia problemów w regulowaniu zobowiązań, spowodowanych nagłym i znacznym wycofaniem depozytów. Wobec tego Bank w dalszym ciągu będzie dążył do budowy stabilnej bazy depozytowej.

- 10) O wynikach testów informowany był Zarząd oraz Rada Nadzorcza Banku.
  - 11) Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, był przygotowany do przewyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności. Plany awaryjne opracowane zostały na wypadek, gdyby rozwiązania normalnie stosowane w bieżącym zarządzaniu płynnością okazały się bezskuteczne. Szczegółowy wykaz podejmowanych działań w sytuacji awaryjnej wraz z wykazem osób zawarty został w Planach awaryjnych zarządzania płynnością.
  - 12) Proces pomiaru ryzyka płynności był uzupełniany o analizę wskaźników płynności, które zostały przedstawione w Tabeli 16.
  - 13) W celu identyfikacji zwiększającego się ryzyka, rosnącego zapotrzebowania na płynność, stworzenia możliwości wczesnego podejmowania działań w celu ograniczania ryzyka, Bank wprowadził zestaw wskaźników lub sytuacji wczesnego ostrzegania. Wskaźniki te podzielone zostały na wskaźniki ilościowe i jakościowe, a ich przekroczenie związane było z przekazaniem informacji wraz z proponowanymi kierunkami działań niezwłocznie Zarządowi, który podejmował stosowne decyzje zmierzające albo do ograniczenia ryzyka płynności i uzyskania pożądanych wielkości wskaźników, albo o czasowym akceptowaniu przekroczenia limitu, albo o korekcie obowiązujących limitów.
5. Zakres informacji jakościowych umożliwiających uczestnikom rynku ocenę zarządzania ryzykiem płynności.
- 1) Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.
  - 2) Płynność w Banku polega na zapewnieniu zdolności do wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań przez Bank w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia dodatkowych kosztów. Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego

lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów banków (deponenci i kredytobiorcy).

- 3) Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku w sposób zapewniający realizację zapisów uchwały KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, nakładającej na Bank obowiązek utrzymania nadzorczych miar płynności na poziomie nie niższym, niż wartości minimalne wskazane w uchwale KNF.
- 4) Zarządzanie ryzykiem płynności zapewnia również realizację zapisów w zakresie dotyczącym płynności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku, w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 wraz z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych.
- 5) Budując portfel aktywów płynnych, Bank ma na uwadze, aby aktywa tworzące zabezpieczenie przed utratą płynności były odpowiednio zdywersyfikowane. Dywersyfikacja ma duże znaczenie dla zapewnienia, aby nie doszło do zmniejszenia zdolności Banku do szybkiego upłynnienia aktywów płynnych bez znacznej utraty wartości, wskutek podatności tych aktywów na wspólny czynnik ryzyka. Jednocześnie Bank ma na uwadze, iż ekspozycje wobec bank centralnego jak i rządu centralnego charakteryzują się wyjątkowo wysoką płynnością i jakością kredytową, więc Bank ma możliwość uwzględniania ich w swoich zabezpieczeniach bez ograniczeń, gdyż aktywa te nie podlegają redukcji wartości ani wymogowi dywersyfikacji.
- 6) Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności ograniczany jest obowiązującym systemem limitów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych.
- 7) System limitów wewnętrznych Banku określany jest oddzielnymi uchwałami Zarządu i Rady Nadzorczej.
- 8) Ponadto Bank posiada, przyjęte uchwałami Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, wewnętrzne procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przekroczenia limitów płynnościowych, obejmujące m.in. zasady informowania organów Banku o niedotrzymaniu wartości granicznych oraz wskazujące komórki odpowiedzialne za podjęcie działań ograniczających narażenie na ryzyko płynności do poziomów akceptowanych przez Bank.

**XXVI. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU - art. 453 ust.1 lit. e i f Rozporządzenia**

Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju niniejszym oświadcza, że:

- 1) opisane w niniejszym Raporcie ustalenia dotyczące zarządzania ryzykiem dają pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku,
- 2) obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do skali, profilu i strategii działalności oraz generowanego ryzyka. W Tabeli 17 przedstawiono ogólny profil ryzyka oraz kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank.

Tabela 17: Ogólny profil ryzyka

Wskaźniki charakteryzujące ogólny poziom ryzyka	Akceptowalny poziom ryzyka	Poziom wskaźnika 31.12.2017 r.
Łączny współczynnik kapitałowy	min 13,25%	12,70%
Wskaźnik kredyty / depozyty	max 95%	76,88%
Wskaźnik jakości kredytów	max 10%	23,99%
Globalny limit strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego	max 5% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	0,19%
Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego	max 16%	9,79%
Pozycja walutowa całkowita	max 2%	0,38%

Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju



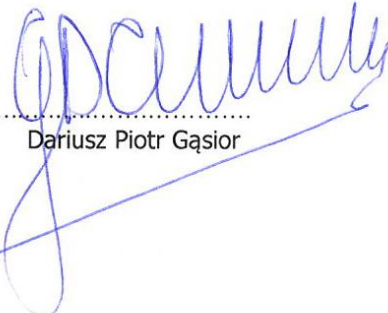
.....  
Leszek Szafara



.....  
Tomasz Gromada



.....  
Ryszard Buńko



.....  
Dariusz Piotr Gąsior

**Ujawnianie informacji na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych  
w okresie przejściowym według wzoru z załącznika nr VI Rozporządzenia 1423/2013**

<b>Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe</b>		<b>(A)</b> Kwota w dniu ujawnienia	<b>(B)</b> Odniesienie do artykułu Rozporządzenia (UE) nr 575/ 2013	<b>(C)</b> Kwoty ujęte przed przyjęciem Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu (UE) nr 575/2013
1.	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	4 396	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	4 396
	w tym: instrument typu 1		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	w tym: instrument typu 2		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	w tym: instrument typu 3		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
2.	Zyski zatrzymane		art. 26 ust. 1 lit. c)	
3.	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	21 716	art. 26 ust. 1	21 716
3a.	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	723	art. 26 ust. 1 lit. f)	723
4.	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I		art. 486 ust. 2	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 2	
5.	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		art. 84, 479, 480	
5a.	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend		art. 26 ust. 2	
6.	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	26 835		26 835
<b>Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne</b>				
7.	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-34	art. 34, 105	0
8.	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-89	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4	-111
9.	Zbiór pusty w UE			

10.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 472 ust. 5	
11.	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		art. 33 lit. a)	
12.	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6	
13.	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)		art. 32 ust. 1	
14.	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		art. 33 lit. b)	
15.	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7	
16.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier 1 (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8	
17.	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9	
18.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10	
19.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11	
20.	Zbiór pusty w UE			
20a.	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		art. 36 ust. 1 lit. k)	
20b.	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91	
20c.	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii) art. 243 ust. 1 lit. b) art.	

			244 ust. 1 lit. b) art. 258	
20d.	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3	
21.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
22.	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)		art. 48 ust. 1	
23.	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11	
24.	Zbiór pusty w UE			
25.	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	
25a.	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)	
25b.	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. I)	
26.	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.			
26a.	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	-454		
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		art. 467	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		art. 467	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 1	-454	art. 468	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		art. 468	
26b.	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 481	
	w tym: ...		art. 481	
27.	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. j)	
28.	<b>Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1</b>	-577		- 111
29.	<b>Kapitał podstawowy Tier 1</b>	26 258		26 724

**Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty**

30.	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		art. 51, 52	
31.	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			
32.	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			
33.	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1	3 500	art. 486 ust. 3	5 600
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 3	
34.	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		art. 85, 86, 480	
35.	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 3	
36.	<b>Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi</b>	3 500		5 600
<b>Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne</b>				
37.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 (kwota ujemna)		art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2	
38.	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. b), art. 58 I art. 475 ust. 3	
39.	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4	
40.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4	
41.	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			



41a.	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	-22	art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, art. Istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat art.			
41b.	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		Art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, art. Krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego art.			
41c.	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468	
	w tym: ...		art. 481	
42.	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. E)	
43.	<b>Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1</b>	-22		
44.	<b>Kapitał dodatkowy Tier 1</b>	3 478		5 600
45.	<b>Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)</b>	29 736		32 324
<b>Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy</b>				
46.	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	29 317	art. 62, 63	30 600
47.	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	3 500	art. 486 ust. 4	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 4	
48.	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		art. 87, 88, 480	
49.	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 4	

50.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	387	art. 62 lit. c) i d)	
51.	<b>Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi</b>	33 204		30 600
<b>Kapitał Tier II: korekty regulacyjne</b>				
52.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2	
53.	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 66 lit. b), art. 68 I art. 477 ust. 3	
54.	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4	
54a.	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
54b.	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
55.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4	
56.	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
56a.	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, art. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat art.			
56b.	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		Art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, art. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednio udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego art.			

56c.	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468	
	w tym: ...		art. 481	
57.	<b>Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II</b>			
58.	<b>Kapitał Tier II</b>	33 204		30 600
59.	<b>Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)</b>	62 940		62 924
59a.	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/ 2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)	
60.	<b>Aktywa ważone ryzykiem razem</b>	495 419		491 542
<b>Współczynniki i bufory kapitałowe</b>				
61.	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,30	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	5,44
62.	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	6,00	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	6,58
63.	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na	12,70	art. 92 ust. 2 lit. c)	12,80

	ryzyko)			
64.	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	5,75	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130	
65.	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	1,25		
66.	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego			
67.	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego			
67a.	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131	
68.	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	0,80	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128	
69.	[nieistotne w przepisach unijnych]			
70.	[nieistotne w przepisach unijnych]			
71.	[nieistotne w przepisach unijnych]			
<b>Współczynniki i bufory kapitałowe</b>				
72.	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	6 519	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10 art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4	
73.	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11	
74.	Zbiór pusty w UE			
75.	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5	
<b>Pułapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II</b>				
76.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	387	art. 62	
77.	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	5 593	art. 62	

78.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier <b>II</b> w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		art. 62	
79.	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		art. 62	
<b>Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)</b>				
80.	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier <b>I</b> będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	
81.	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	
82.	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	50%	art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	
83.	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	3 500	art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	
84.	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	
85.	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	

## Ujawnianie informacji na temat wskaźnika dźwigni według wzoru z załącznika nr I Rozporządzenia 2016/200

Wskaźnik dźwigni określony w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych  
– formularz do celów ujawniania informacji

Dzień odniesienia	<b>2017-12-31</b>
Nazwa podmiotu	<b>Spółdzielczy Bank Rozwoju</b>
Poziom stosowania	<b>Indywidualny</b>

## I. Tabela LRSum: Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni [tys. zł]

		Kwota mająca zastosowanie
1.	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	817 219
2.	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	
3.	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
4.	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	
5.	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	
6.	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	31 025
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	
7.	Inne korekty	3 766
8.	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	852 010

## II. Tabela LRCom: Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni [tys. zł]

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
<b>Ekspozycje bilansowe</b> <b>(z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)</b>		
1.	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	817 219
2.	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-111
3.	<b>Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)</b>	<b>817 108</b>

Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone  
w rozporządzeniu w sprawie wymogów  
kapitałowych

Ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych		
4.	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	
5.	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	
EU-5a.	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	
6.	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	
7.	Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych	
8.	Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym	
9.	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
10.	Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensat i odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	
11.	<b>Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)</b>	
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych		
12.	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	
13.	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	
14.	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	
EU- 14a.	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	
15.	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	
EU- 15a.	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	
16.	<b>Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)</b>	
Inne ekspozycje pozabilansowe		
17.	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	77 996
18.	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-46 971
19.	<b>Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)</b>	<b>31 025</b>

Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 7 i 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe)			
EU- 19a.	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i pozabilansowych))		
EU- 19b.	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))		
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		"w pełni wdrożona"	"przejściowa"
20.	<b>Kapitał Tier I</b>	<b>26 690</b>	<b>29 736</b>
21.	<b>Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)</b>	<b>852 010</b>	<b>852 010</b>
Wskaźnik dźwigni			
22.	<b>Wskaźnik dźwigni</b>	<b>3,13%</b>	<b>3,49%</b>
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych			
EU-23.	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	wg w pełni wdrożonej definicji kapitału Tier 1	wg przejściowej definicji kapitału Tier 1
EU-24.	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		

### III. Tabela LRSpl: Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	820 985
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	820 985
EU-4	Obligacje zabezpieczone	
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	138 100
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	25
EU-7	Instytucje	152 762
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	188 394
EU-9	Ekspozycje detaliczne	167 226
EU-10	Przedsiębiorstwa	120 211
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	14 760
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	39 507



## IV. Tabela LRQua: Ujawnienie informacji jakościowych

1.	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne i nie opracował odrębnej procedury w tym obszarze. Obecnie zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej odbywa się w ramach zarządzania ryzykiem kapitałowym oraz oceny adekwatności kapitałowej, gdzie określono zasady zarządzania tym ryzykiem i minimalny poziom wskaźnika. W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej monitorowany jest wskaźnik dźwigni finansowej. Bank nie stosuje innych wskaźników do oceny ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej niż określony w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013.
2.	Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Wskaźnik dźwigni wg pełni wprowadzonej definicji w 2017 roku charakteryzował się tendencją spadkową. Spadek kapitału Tier I w wyniku zaliczenia straty z lat ubiegłych wpłynął na zmniejszenie wskaźnika dźwigni. W 2017 roku Bank nie zmieniał zasad wyliczania wielkości ekspozycji ani współczynników konwersji zobowiązań pozabilansowych wykorzystywanych do obliczania wskaźnika dźwigni.